

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Ο ΣΥΜΜΑΧΟΣ

Φίλε κ. Διευθυντά.

Είδα σε κάποιον φύλλο σου να γράφεις ελίγον σκληρά για τον κ. Χατζιδάκη· παίρνω κέγώ το θάρρος να σου παρατηρήσω πως δεν έχουμε καλὰ να τον πειράζεις.

Τον κ. Χατζιδάκη μού φαίνεται πως δεν πρέπει να τον κάνουμε έτσι δά να κακιώνη, γιατί εξόν που τιμάει την ελληνική επιστήμη και σάν πατριώτης προσπαθεί κι' αυτός για κάτι καλό, αν εξετάσουμε από πειο κοντά, θά βρούμε πως με τή διδασκαλία του είναι και σύμμαχός μας στον αγώνα μας. Μπορεί να μην τὰ λέη ξάστερα και δογματικά, σάν έρευνήτης που είναι, κι' ακόμα μπορεί να στριφογυρίζει τὰ πράγματα, γιατί έτσι του επιβάλλει η θέση του, μὰ ένας καλός παρατηρητής θά δῇ άμέσως πως άπ' τὸ στόμα του, αν και μισοσεπασμένη, διδάσκεται όμως η γλωσσική αλήθεια και ο κ. Χατζιδάκης είναι μαλλιαρός θέλει δὲ θέλει, όπως ο Θεός έκανε τούς ανθρώπους μαλλιαρούς κι' όχι στρογγυλοκέφαλους, ζήρουν κουρεμένους.

Αυτά με ὅλο τὸ σεβας.

Ι. Σ.

ΤΟ ΑΝΤΙΦΑΡΜΑΚΟ

Φίλτατε «Νουμά».

Και πάλιν οί Σανίδες κτλ. "Ερχομαι λοιπόν να προσφέρω διά σου στο Πανελλήνιο τὸ σωτήριο αντιφάρμακο κατὰ τῆς φοβεράς και ανιάτου νόσου, ἡ ποία κατατρέπει τὸν θαλερόν οργανισμόν τοῦ Λέοντος τῆς Καρκαλούς και χάριν τῆς οποίας δὲν τῶναι για τίποτε να αἰματοκυλίσῃ τὴν προσφιλή του ἡλλάδα ἀπὸ τὴν μὴ ἀρχὴ ἕως στὴν ἄλλη.

Τὸ αντιφάρμακο εἶνε ἀπλούστατον και σχεδὸν ἀνέξοδο. Νὰ υποβάλῃς ο κ. Θεοτόκης εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον διὰ τοῦ ὁποίου ο κ. Δηλιγιάννης νὰ ἀναγνωρίζεται ἐπίτιμος ἰσόβιος Πρωθυπουργὸς και ο κ. Ρζλλης ἐπίτιμος ἰσόβιος διάδοχός του.

Ἀνάλογος ἰσοδότης νὰ δοθῇ και εἰς ὅλους τούς κορυφαίους τοῦ κόμματός του, ἐπίδομα δὲ χρηματικόν, ὑπὸ τύπον ἰσοδίου συντάξεως, κ' εἰς ὅλους τούς μπροχδους του.

Μόνον ἔτσι θά ἡσυχάσῃ ὁ κόσμος και θά μείνουν οί σανίδες στὰ γαιπά.

Μὲ ἄπειρον ἐκτίμησιν.

ΕΠΙΜΕΝΙΔΗΣ

ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΛΙΜΠΕΛΑΪ

Φίλτατε,

Ὁ φίλος μα, κ. Γρ. Ξενοπούλος ἔπεσε και πάλιν ἔξω εἰς τὴν «Θεατρικὴν Ζωὴν», τὴν ὁποίαν δημοσιεύει εἰς τὸ τελευταῖον φυλλάδιον τῶν «Παναθηναίων».

Ὅμιλεῖ για τὴν «Λιμπελάϊ» και τὴν ἀνακηρύσσει ὡς ἓνα θρίαμβον τῆς Ν. Σκηνης, ἐνῶ ὁμολογεῖ εἰς τὸ ἴδιο μέρος ὅτι δὲν τὴν εἶδε και τίς δύο φορές που ἐπαίχθηκε ἀπὸ τούς μύστας, δὲν τὸν εἶδα δὲ κ' ἐγὼ στὸ θέατρο ὅταν τὴν ἐπαίξε ἔδῳ ἡ Σόρμα.

Και ὅμως ἡ «Λιμπελάϊ» κρίνεται και ἡ ἀποτυχία τῆς ἀποδίδεται ὅχι στοὺς μύστας, οἱ ὁποῖοι κυριολεκτικῶς τὴν ἐθαλάττωσαν, οὔτε στὴν ψυχρότητα τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον μόνον μὴ Σόρμα κατώρθωσε νὰ τὸ ζωντανέψῃ με τὴν ὑπερχυ τέρχη τῆς, ἀλλ' εἰς τὴν ἀκαλαίσθησίαν τοῦ «νοήμονος κοινού».

Πόσον δίκαιον ἔχει ὁ συνεργάτης σας κ. Προκλῆς Ἠλιόπουλος, ὅταν ὁμιλεῖ για τὴν εἰληκρίνειαν τῶν μεγάλων συγγραφέων μας!

Δικός Σου

Ο κ. Μπράντ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— Περιεχόμενα τοῦ 65ου τεύχους τῶν «Παναθηναίων»: Ἄννας Δύντες Δομνίκος Θεοτοκόπουλος. Μ. Μαλακίστη Θεοῦ Ὑάνατος (ποίημα). Α. Παπαδιαμάντη Ἠ Φόνισσα (ἔλεος). Γρ. Ξενοπούλου Θεατρικὴ Ζωή. Ἀνδ. Ἀνδρέαδου Ἐπιστολαὶ ἐκ Λονδίνου. Θ. Ράλλης Ἐπιστολαὶ ἐκ Παρισίων. Α. Ἀλεάτη Λόγοι και Ἀντίλογοι. Γράμματα, Τέχναι, Ἐπιστήμαι. Καὶ ἔξω εἰκόνες τοῦ Θεοτοκοπούλου.

— «Μυθιστορήματα και διηγήματα». Τὸ δὸν τεύχος περιέχει τὸ Καρδιοχτύπι τοῦ Ἐγγερ Ποῆ, τὴν Βίβηγκα Ὁέλουδθα (συνέχεια) τοῦ Γόρκυ και τὸ Παράσημο τοῦ Τσέχωφ.

— Περιεχόμενα τοῦ 12ου τεύχους τῆς «Κριτικῆς»: Α. Ἀρθαντοπούλου Ὁ Διαδοχόμενος τοῦ Πολυκλείτου. Β. Ἀζιώτη Ὁ οἶκος ἐν τῇ φιλολογίᾳ (ἐκ τοῦ Ρωσσικοῦ). Κ. Παλάμᾳ Διηγηματικὴ λογοτεχνία. Ἀντ. Φαγκιῆ Κριτικὴς λεπτὰ λογίης (μετάφρ. Β. Ζητουνιάτη). Σ. Σταματιάδης Περίληψις τῆς Ἰλως. μελέτης τ. Ὑ Κρουμπάχερ. Jean Moreas: Feuillet's ὑπὸ Β. Ζητουνιάτη.

— «Silentii Disolutio». Συλλογὴ Ἑλλήν. στίχων τοῦ κ. Σκίπη, με λατινικοὺς τίτλους και με πρόλογον τοῦ κ. Ἀριστ. Καμπάνη. Για τὸ βιβλίον αὐτὸ εἰδικὸς συντάκτης μας λατινομαθῆς, θά γράψῃ προσεχῶς τὰ δέοντα. Σήμερον περιοριζόμεθα νὰ ποῦμε μόνον, ὅτι ὅλως ἀνόητως και ἀνακριδῶς διεδόθη ὅτι ἡ Silentii κτλ εἶνε κριτικὴ μελέτη μετ' ἁματιῶν, ἀφοῦ ὅπως φαίνεται κ' ἐξ ἁπλῆς φυλομετρήσεως τοῦ βιβλίου, ὁ πρόλογος ἐγράφῃ χάριν τῶν ποιημάτων και ὅχι τὰ ποιήματα χάριν τοῦ προλόγου, για νὰ τοῦ χρησιμεύουν οἰονεῖ ὡς ἐπίλογος.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Ν. Σ. Λαν... Στὸ φύλλο τῆς Κυριακῆς, τὸ δι-

πλὸ, θά δημοσιεύσουμε ἓνα μεγάλο ἀπόσπασμα ἀπὸ ἀνέκδοτο ἐπικολυρικὸν ποίημα τοῦ κ. Παλάμᾳ: «Ὁ δωδεκάλογος τοῦ Ρύφτου». Εἶνε διακόσιοι ἀπὸν κατὼ στίχοι, τοῦ «Πρώτου λόγου ἡ ἀρχὴ» ἐπιγράφονται και χρησιμεύουν ὡς ἓνα εἶδος εισαγωγῆς στὸ ὅλο ποίημα. Νὰ λοιπόν πού ἡ εὐχὴ σας πιάσει, και δημοσιεύουμε και μεγάλο ποίημα τοῦ «μεγάλου μας Παλάμᾳ», ὅπως μᾶς γράφετε. —δ. Ἀρεδαφνούσαν. Τὸ πρῶτο ἄρθρο σας τὸ λάβαμε. Ζωντανὸ και με μεγάλη πρωτοτυπία. (Ὡὰ τὸ δημοσιεύουμε στὸ φύλλο τῆς Κυριακῆς. Δικαιολογοῦμε τὴ χάρι σας ἀποῦ θάχτε κι' ἄλλη ἐμμέρλό σας, τὴν δ. Εἰρ. Μεγαπένου συναγωνίστρια στὸν Νουμά». Κ' ἡ δική μας ἡ χαρὰ δὲν εἶνε λιγώτερη.—κ. Μένιπτον. Ὅπως βλέπετε στὴν ἀγγελία που δημοσιεύουμε σ' ἄλλη στήλη, ὁ «Νουμάς» θά βγαίη πιά διπλός, κάθε Κυριακῇ. Τοῦτο τὸ κάνουμε για νὰχοῦμε μέρος νὰ βάζουμε περισσότερη ὕλη, ἀφοῦ ὁ στενόχωρος ὁρίζοντας τοῦ «Νουμά» δὲν μᾶς ἔπαιρνε. Ἐκείνο που λένε ἴτως νὰ γίνῃ ἀπὸ τὸ Φθινόπωρο, ν' ἀρχίσῃ δηλ. ὁ «Νουμάς» νὰ βγαίη δύο φορές τὴν ἑβδομάδα σὲ μεγάλαιτερο σχῆμα, ἡ διπλός. Εὐχρηθῆτε και εἰς μαζὴ μας νὰθοῦν βολικώτερα ὡς τότε τὰ ποιήματα.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ

Οὕτω πρέπει νὰ ὀνομαθῇ τὸ ἐν τῷ στενῷ τοῦ Χρηματιστηρίου χρηματιστικὸν γραφεῖον τοῦ κ. Ἰωάννου Φωτίου. Δὲν παύεται σχεδὸν κληρώσις λαχείου δίχως κατὶ νὰ κερδίσουν οἱ ἐκεῖθεν ἀγοράζοντες λαχίμους. Μέχρι τοῦδε τὸ γραφεῖον τοῦ κ. Ἰωαν. Φωτίου εἶχε χορηγήσει εἰς τούς πελάτας του ἀγοραστὰς ἐμολογιῶν δραχ. 310,560. Χθὲς πάλιν ἔδωκε δραχ. 1000 εἰς τὸν ἀγοράσαντα τὴν ὑπ' ἀριθ. 86,678 τυχὴν κ. Μ. Χαρακόπον ἔμπορον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ.

Οὕτως ἡ θεὰ Τύχη, ἡ καθιέρύσασα φαίνεται τὸν θρόνον της ἐν τῷ μεσαικῷ γραφεῖον τοῦ κ. Ἰω. Φωτίου, ἐσκόπισεν ἐκεῖθεν ἐντὸς ἐλαχίστων ἐτῶν 312 140 δραχμάς εἰς ἀνθρώπους θυσίζοντας εἰς ἐκαστὴν κληρώσει τὴν ἐξαγορὰν ἐνὸς λαχίμου ἀντὶ δραχμῶν ἐκτὼ μόνον. Καὶ τὸ περιεργότερον ψυχολογικὸν σκενόμενον εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορίαν εἶνε ἡ χαρὰ τοῦ κατέχοντος ἕως μετοχῆς τοῦ κ. Ἰ. Φωτίου, ὅστις θά ἤθελαντο ἴσως αὐτὴν ἔδωκε νὰ κερδίῃ τὰ ποσὰ μὴ πωλὸν τὰς ἐμολογίας του.

Δεκαπενθήμερον ἐπιστημονικὸν και καλλιτεχνικὸν περιοδικὸν

Ἰδρυταὶ: Γ. ΑΕΙΩΤΗΣ και Γ. ΛΑΜΠΕΛΑΙ

Συνδρ. ἐτησία Δρ. 10 Εἰς τὴν «Κριτικὴν»
» ἐξάμηνος » 6 συννεργάζονται οἱ καλ-
» τριμηνος » 4 λύτεροι λόγιοι κ' ἐπισ-
» » » » » τήμονες, ἰδιοὶ μας και
» » » » » ξένοι.

Διὰ τὸ ἐξωτερικόν
Συνδρ. ἐτησία φρ. χρ. 10 Διὰ πᾶσαν αἰτησίαν:
» ἐξάμηνος » 6 Διεύθυνσις «Κριτικῆς» Ἀθήναις

Ἡ «Κριτικὴ» εἶνε τὸ εὐθηνότερον τῶν
μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων περιοδικῶν

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

11

Τ' ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

Εἰ δὲ τινος οὖν πρὸς ἀκρόασιν ἐτέρου παραγγέλματος, δεῖ και τοῦ νῦν εἰρημένου μνημονεύοντος ἀσκεῖν ἕνα τῇ μαθήσει τὴν εὐρεσιν, ἵνα μὴ σοφιστικῶς ἔξιν μὴδ' ἱστορικῶς, ἀλλ' ἐνδιθέτον και φιλόσοφον λαμβάνωμεν, ἀρχὴν τοῦ καλῶς βιώναι τὸ καλῶς ἀκούσαι νομίζοντες. (Περὶ τοῦ ἀκούειν).

Τὰ κομμάτια αὐτὰ τὰ πῆρα κατὰ τύχην ἀπὸ τὰ τρία ἔργα τοῦ Πλούταρχου, ποὺ κλειοῦν μέσα τους κι' ὅλο τὸ παιδαγωγικὸ κ' ἐκπαιδευτικὸ σύστημα τοῦ Χαϊρωνεά φιλόσοφου. Καὶ με τραβίει τόσο τὸ θέμα αὐτὸ ποὺ φοβᾶμαι μήπως ἀντιγράφω ὅχι μόνον ὅλα τὰ τρία πρῶτα μέρη τῶν «Ἠθικῶν» τοῦ Πλούταρχου παρὰ και παρόμοια ἄλλα τοῦ Πλάτωνα, τοῦ Δημοσθένη κι' ἄλλων ἀκρόμῃ ἀρχαίων. Γι'

αὐτὸ ἀφίνοντας τούς Ἑλλήνας, φτάνω στὸ Ἰάλλο φιλόσοφο Montaigne.

Παίρνω κι' ἀπ' αὐτὸν μερικὰ κομμάτια, ἀπὸ τὰ περίφημα «Δοκίμια» του και πιδ πολὺ ἀπὸ τὰ δύο κεφάλαια ποὺ ἔχουν τούς τίτλους: «De l'institution des enfants δηλ. Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν παιδιῶν και Du pedantisme δηλ. ὁ σχολαστικισμός». Ἀπ' τὰ κομμάτια αὐτὰ θά δεῖ καθένας ξάστερα πιά τὴν ἐργασίαν τοῦ κ. Ραμᾶ, ποὺ κάνω γι' αὐτὴν λόγο κάπως περισσότερον ἀπ' ὅσο τῆς ἀξίζει, μόνον και μόνον γιατί ἐξετάζει ἓνα ζήτημα σοφώτατο και πολὺ ἐπιβοηθητικὸ για τὴν ἀπόδειξη τῶν ὁσων εἶπα ἴσα με τώρα.

Και λέει ὁ Montaigne: «On ne cesse de crier à nos oreilles, comme qui verseroit dans en entonnoir; et nostre charge, ce n'est que redire ce qu'on nous a dict: ie voudrois qu'il corrigéast cette partie; et de belle arrivee, selon la portee de l'ame qu'il a en main, il commenceast à la mettre sur la montre, luy faisant gonster les choses, les choisir, et discerner d'elle me-sme; quelquefois luy ouvrant chemin quelquefois le luy laissant ouvrir. Je ne veulx pas qu'il invente et parle seul; ie veulx qu'il escoute son disciple parler à son tour...»

...Ceulx qui, comme nostre usage porte, eutrepren-net, d'un mesme leçon et pareille mesures et formes; ce n'est pas merveille, si en tout un peuple d'enfants

ils en rencontrent à pein deux ou trois qui rapportent quelque iust fruit de leur discipline. Qu' il ne luy de-mande pas seulement compte des mots de sa leçon, du sens et de la substance: et qu'il iuge du proufit qu' il aura faict, non par le témoignage de sa memoire, mais de sa vie...

... Le gainge de nostre estude, c'est en estre deve-nu meilleur et plus sage. C'est disoit Epicharmus l' entendement qui approfite tout qui dispose tout, qui agit, qui domine et qui regne; toutes aultres choses sont aveugles, sourdes et sans ame. Certes, nous le ren-dons servile et couard, pour ne luy laisser la liberte de rien faire de soy. Qui demanda jamais à son disci-ple ce qu'il luy semble de la rhetorique et de la gram-maire, de telle ou telle sentence de Cicero; on nous les placque en la memoire toutes empennees comme les oracles, où les lettres et les syllabes sont de la sub-stance de la chose. Scavoir par coeur n'est pas scavoir: c'est tenir ce qu'on a donné en garde à sa memoire. C'est qu'on scait droitement on en dispose, sans re-garder au patron, sans tourner les yeux vers son li-vre. Facheuse suffisance, qu' une suffisance pure li-vresque!... (De l'institution des enfants).

ΠΡΟΚΛΗΣ Δ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

(ἀκολουθεῖ)